

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 15 april 1998 beslutat att bereda övriga utskott tillfälle att yttra sig över 1998 års ekonomiska vårproposition (1997/98:150), i vad avser dels den ekonomiska politiken och utgiftstaket (yrkandena 1–9), vissa skattefrågor (yrkandena 50–56), kommunsektorn (yrkandena 57–60) och EU-medel (yrkande 61), dels tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1998 (yrkandena 10–49) jämte de motioner som kan komma att väckas, i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

De delar av vårpropositionen som utskottet yttrar sig över är regeringens förslag till preliminär fördelning av statsbudgetens utgifter på utgiftsområdena 8, 10, 11 och 12. Utskottet yttrar sig också över regeringens förslag rörande basbeloppet (avsnitt 4.6) med förslag till ändring i lagarna om allmän försäkring (lagförslag 3.1), om pensionstillskott (lagförslag 3.2) och om delpensionsförsäkring (lagförslag 3.3) samt över motionsyrkanden rörande socialavgifter. Yttrandet omfattar också beräkningen av utgifter för socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten.

Utskottet yttrar sig över följande motioner till den del de rör utskottets beredningsområde:

- Fi17 yrkande 8 av Carl Bildt m.fl. (m),
- Fi18 yrkandena 3 och 4 av Olof Johansson m.fl. (c),
- Fi19 yrkandena 4, 6 och 8 av Lars Leijonborg m.fl. (fp),
- Fi20 yrkandena 4 och 21 av Gudrun Schyman m.fl. (v),
- Fi21 yrkandena 8, 42 och 43 av Marianne Samuelsson m.fl. (mp),
- Fi22 yrkandena 4 och 5 av Alf Svensson m.fl. (kd).

Inledning

I propositionen föreläggs riksdagen förslag till beslut om ett statligt utgiftstak för år 2001 på 770 miljarder kronor. Åren 1998–2000 ligger utgiftstaken fast på 720, 735 respektive 744 miljarder kronor, men för utgifternas fördelning på utgiftsområden presenteras reviderade beräkningar.

Regeringen begär vidare att riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifterna på utgiftsområden åren 1999–2001 som riktlinjer för regeringens budgetarbete.

I beräkningen av utgiftstaket ingår inte effekterna av förslaget om ett nytt reformerat pensionssystem och således inte heller vid beräkningen av ramar för utgiftsområden. Regeringen anför härvidlag att den mer exakta utformningen av det nya pensionssystemet till helt nyligen har varit föremål för beredning, och det har därför inte varit möjligt att beakta reformens effekter vad gäller beräkning av ramar för utgiftsområden m.m. Regeringen avser att i budgetpropositionen för år 1999 lämna reviderade förslag till utgiftstak där hänsyn tas till effekterna av ålderspensionsreformen. I propositionen lämnas en översiktlig redogörelse för ålderspensionens effekter med avseende på bl.a. socialavgifter och avgiftsinkomster samt förändring av utgiftsramar till följd av reformen (avsnitt 4.8).

Uppföljning av budgetåret 1997 och prognos för år 1998

Enligt lagen om statsbudgeten är regeringen skyldig att följa statsbudgetens inkomster och utgifter både pågående budgetår och efter avslutat budgetår. Senast fyra månader efter avslutat budgetår skall statsbudgetens preliminära utfall redovisas för riksdagen och väsentliga skillnader mellan budgeterade belopp och preliminära utfall förklaras. Vad gäller innevarande budgetår skall regeringen enligt budgetlagen redovisa prognoser över utfallet av statens inkomster och utgifter vid två tillfällen.

I propositionens avsnitt 5.2 redovisar regeringen utfallet för budgetåret 1997. Vad gäller socialförsäkringsutskottets beredningsområde anges bl.a. att på grund av lägre utgifter för bostadstillägg för pensionärer blev utgifterna 0,8 miljarder kronor lägre än budgeterat inom utgiftsområde 11. Inom utgiftsområde 12 blev utgifterna 3,1 miljarder kronor lägre än budgeterat. Underskridandet förklaras till största delen av att utgifterna för föräldraförsäkringen blev 2,9 miljarder kronor lägre än budgeterat, beroende på att antalet födda barn blev lägre än beräknat.

I propositionens avsnitt 5.4 redovisas en utgiftsprognos för budgetåret 1998. Den nya budgetprocessen kräver en god och regelbunden uppföljning av statsbudgetens utgifter. Utgiftsökningar måste uppmärksammas i tid för att kunna åtgärdas och på så sätt hindra att utgiftstaket överskrids. Den samlade bedömningen av statsbudgetens inkomster, utgifter och budgeteringsmarginal under år 1998 påverkas vid sidan av förslagen i tilläggsbudgeten i hög grad av den makroekonomiska bedömningen och av andra underliggande faktorer.

Tillgängliga medel för budgetåret 1998 är summan av tilldelade medel i statsbudgeten 1998, förslagen i tilläggsbudget samt ingående reservationer och anslagssparande från tidigare år. Regeringen bedömer att för så gott som samtliga utgiftsområden kommer utgifterna för år 1998 att rymmas inom tillgängliga medel. Det enda utgiftsområde där ramarna överskrids är utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar. Orsaken till det befarade överskridandet är att kommunersättningar till flyktingar ökar mer än väntat. Regeringen avser att återkomma i denna fråga i budgetpropositionen då utfallet bättre kan prognostiseras.

Propositionen

Utgiftsområdet omfattar den statliga migrations- och integrationspolitiken. De totala utgifterna för utgiftsområdet uppgår enligt statsbudgeten för år 1998 till 3,9 miljarder kronor, varav 1,8 miljarder kronor till migrationspolitiken och 2,1 miljarder kronor till integrationspolitiken. Regeringen föreslår en preliminär beräkning av ramen för utgiftsområdet för år 1999 till 4 389 miljoner kronor, för år 2000 till 4 228 miljoner kronor och för år 2001 till 4 467 miljoner kronor.

Som ovan nämnts får fler skyddsbehövande med anhöriga uppehållstillstånd och tas emot i kommunerna än vad som förutsattes i budgetpropositionen för år 1998. Ökningen tog fart under hösten 1997 och beräknas kulminera under innevarande år. De medel som anslagits till statlig ersättning till kommunerna för flyktingmottagandet kommer därför enligt regeringen sannolikt inte att räcka till. Regeringen avser att avvakta utfallet under första halvåret 1998 och som nämnts återkomma till riksdagen i frågan i budgetpropositionen. Även åren 1999 och 2000 kommer att innebära ökade statliga ersättningar till kommunerna för flyktingmottagandet.

I propositionen anförs vidare att med anledning av den treårssatsning som genomförs inom ramen för framtidsatsningen "Ett Sverige för alla" föreslår regeringen att utgiftsområdesramen för åren 1999 och 2000 utökas med 128 miljoner kronor för vardera året samt med 578 miljoner kronor för år 2001.

Motionerna*Moderaterna:*

Moderaterna anser att regeringens väg att anslå budgetmedel till vissa bostadsområden är felaktig. I stället vill de pröva andra möjligheter, som innebär en minskad belastning på statsbudgeten. Den viktigaste uppgiften är att göra det svenska samhället så öppet att en ökad social rörlighet blir möjlig. Enligt Moderaterna skulle en avreglering av bostadsmarknaden och arbetsmarknaden få positiva effekter för integrationsarbetet.

Moderaterna föreslår i motion Fi17 yrkande 8 att ramen minskas i förhållande till regeringens förslag med 278 miljoner kronor för år 1999, med 278 miljoner kronor för år 2000 samt med 578 miljoner kronor för år 2001.

Vänsterpartiet:

Vänsterpartiet kan inte godta den asylpolitik som förs för närvarande. Respekt för Sveriges internationella åtaganden vad gäller mänskliga rättigheter kommer att leda till ytterligare utgifter för mottagande av asylsökande med 300 miljoner kronor. Vidare framhåller Vänsterpartiet att det är viktigt att integrationen börjar redan första dagen en flykting kommer till Sverige. Flyktingbarn skall därför ha rätt till samma utbildning som den som svenska barn är berättigade till på såväl grundskolenivå som gymnasial nivå. Flyk-

tingbarn skall heller inte behöva bo i s.k. korridorförläggningar. För dessa ändamål avsätter Vänsterpartiet 100 miljoner kronor.

Eftersom statsbidraget till kommunerna för flyktingmottagandet inte fullt ut kompenserar dem för deras kostnader avsätter Vänsterpartiet 180 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslagit för detta ändamål.

Vänsterpartiet anser att alla som söker asyl i Sverige, även de som direkt-avvisas skall ha rätt till biträde och avsätter för detta ändamål 15 miljoner kronor. Vidare anføres att riksdagen under 1998 kommer att anta en ny diskrimineringslagstiftning som kommer att leda till ökad arbetsbelastning hos diskrimineringsombudsmannen (DO). Vänsterpartiet anser att DO skall ha en lika utåtriktad roll som JämO och avsätter 5 miljoner kronor för detta ändamål.

Vänsterpartiet föreslår i motion Fi20 yrkande 4 att ramen ökas i förhållande till regeringens förslag med 600 miljoner kronor för vardera året 1999–2001.

Kristdemokraterna:

Kristdemokraterna avvisar den av regeringen föreslagna utökade ramen med anledning av den treårssatsning benämnd Ett Sverige för alla som regeringen vill genomföra. Kristdemokraterna menar att beskrivningen av denna satsning är så allmänt hållen att det inte går att ta ställning nu. Partiet avser att återkomma när mer konkreta förslag presenteras.

Kristdemokraterna föreslår i motion Fi22 yrkande 4 att ramen minskas i förhållande till regeringens förslag med 128 miljoner kronor för år 1999, 128 miljoner kronor för år 2000 samt 578 miljoner kronor för år 2001.

Utskottet

Förslag till preliminär ram för åren 1999, 2000 och 2001, miljoner kronor

År	Regeringen	m	c	fp	v	mp	kd
1999	4 389	- 278	–	–	+ 600	–	- 128
2000	4 228	- 278	–	–	+ 600	–	- 128
2001	4 467	- 578	–	–	+ 600	–	- 578

I propositionen anføres att integrationspolitiken skall värna grundläggande demokratiska värden. Den skall verka för kvinnors och mäns lika rättigheter oavsett etnisk och kulturell bakgrund. För att vända utvecklingen, minska segregationen, uppnå de integrationspolitiska målen och Ett Sverige för alla föreslås ett resurstillskott för den kommande treårsperioden. Insatser planeras inom olika områden, bl.a. för att skapa goda villkor på arbetsmarknaden och få till stånd en varaktig förbättring av situationen i utsatta bostadsområden med stor andel invånare med invandrarbakgrund. Utskottet, som ser positivt på denna satsning, har inga invändningar mot att utgiftsområdet med anledning härav tillförs ett resurstillskott under de kommande tre åren. Utskottet

godtar i övrigt regeringens beräkningar och anser det också lämpligt att avvakta utfallet första halvåret 1998 av hur stor utflyttningen till kommunerna kommer att bli.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till preliminära ramar för budgetåren 1999, 2000 och 2001 och avstyrker motionerna Fi17 yrkande 4, Fi20 yrkande 4 och Fi22 yrkande 4.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Propositionen

Utgiftsområdet omfattar två verksamhetsområden, ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp samt socialförsäkringsadministrationen, dvs. anslagen till Riksförsäkringsverket och de allmänna försäkringskassorna. Förmånerna ges i form av dagessättningar såsom sjukpenning, rehabiliteringsersättning, närståendepenning samt vissa yrkesskadeersättningar. Därutöver ingår i utgiftsområdet handikappersättning samt folkpension och pensions-tillskott i form av förtidspension. De totala utgifterna för utgiftsområdet uppgår enligt statsbudgeten för år 1998 till 37,2 miljarder kronor, varav 4,9 miljarder kronor avser socialförsäkringens administration.

Regeringen föreslår en preliminär beräkning av ramen för utgiftsområdet för år 1999 till 43 749 miljoner kronor, för år 2000 till 44 777 miljoner kronor samt för år 2001 till 45 425 miljoner kronor. I beräkningen för utgiftsområdets ram för år 1999 och framåt har beaktats Arbetsskadefondens avveckling (prop. 1997/98:41, bet. 1997/98:SfU8, rskr. 1997/98:153 och prop. 1997/98:151 Inkomstgrundad ålderspension, m.m.). För år 1998 uppgår de totala utgifterna för arbetsskadeförsäkringen till ca 6 miljarder kronor. Avvecklingen av Arbetsskadefonden innebär enligt propositionen för utgiftsområdet att utgifterna ökar med 6 008 miljoner kronor för år 1999, med 6 137 miljoner kronor för år 2000 samt med 6 292 miljoner kronor för år 2001. Några statsfinansiella konsekvenser får inte detta. Avvecklingen av Arbetsskadefonden påverkar också anslagen B1 Riksförsäkringsverket och B2 Allmänna försäkringskassor eftersom dessa tillförs medel från fonden för administration av försäkringen. Medel för denna administration tas upp under respektive ramanslag. Vidare har regeringen vid beräkningen av den ekonomiska ramen för utgiftsområdet utgått från att tidigare beslutade besparingar genomförs. I propositionen föreslås en höjning av det reducerade basbeloppet (se nedan). Utgiftsramen har med anledning härav justerats. För år 1999 förstärks socialförsäkringsadministrationen genom att Riksförsäkringsverket och de allmänna försäkringskassorna tillfälligt tillförs 225 miljoner kronor. Tidigare har de tillförda medlen avsatts under anslaget Sjukpenning och rehabilitering m.m. Förändringen påverkar inte utgiftsområdesramen.

I proposition 1996/97:63 Samverkan, socialförsäkringens ersättningsnivåer och administration, m.m. redovisades det särskilda behov av arbetsmarknadsåtgärder som föreligger för gruppen trefjärdedels pensionärer som står till arbetsmarknadens förfogande. Regeringen avser att återkomma med förslag i

Motionerna

Moderaterna:

Moderaterna föreslår att kompensationen i sjukförsäkringen skall vara 75 % av den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI). Vidare skall ytterligare en karensdag införas i sjukförsäkringen fr.o.m. den 1 januari 1999. Beräkning av SGI bör ändras så att den beräknas på ett medelvärde av de senaste 24 månadernas inkomst och räknas upp med basbeloppet.

Finansiell samverkan skall vara huvudregel i rehabiliteringsarbetet. Moderaterna har i ramen för området räknat med ekonomiska vinster av en konkret samordning. Vidare bör kontrollen av utnyttjandet av sjukförsäkringen och förtidspensionerna intensifieras för att ytterligare minska utgifterna samt för att öka socialförsäkringssystemens legitimitet.

För att möjliggöra samverkan mellan socialförsäkringen, hälso- och sjukvården, socialtjänsten och arbetsförmedlingen vill Moderaterna anslå 200 miljoner kronor till Riksförsäkringsverket för vardera året 1999 och 2000.

Trafikskadorna skall enligt Moderaterna bekostas via den obligatoriska trafikförsäkringen. Vidare skall arbetsskadeförsäkringen justeras med avseende på tillkommande livräntor, vilket leder till kostnadsminskningar fr.o.m. år 2001.

Moderaterna föreslår i motion Fi17 yrkande 8 att ramen minskas i förhållande till regeringens förslag med 9 010 miljoner kronor år 1999, 10 040 miljoner kronor år 2000 samt 12 230 miljoner kronor år 2001.

Centerpartiet:

Centerpartiet föreslår ändringar beträffande SGI. Löneanpassningen bör slopas och kvalifikationsvillkoren ändras. Detta innebär att utgiftsramen kan minskas.

Centerpartiet föreslår i motion Fi18 yrkande 3 att ramen minskas i förhållande till regeringens förslag med 685 miljoner kronor för vardera året 1999–2001.

Folkpartiet:

Folkpartiet vill avsätta 45 miljoner kronor till att förbättra villkoren för närstående vården. Det skall ske genom förlängd rätt till närståendepenning samt förlängning av den därtill kopplade rätten till ledighet.

Vidare avsätter Folkpartiet 50 miljoner kronor till försäkringskassornas anslag för att göra det svårare att missbruka trygghetssystemen. Ändrade regler för förtidspensioneringen innebär också viss minskning av utgifterna.

Folkpartiet föreslår i motion Fi19 yrkande 4 att ramen minskas i förhållande till regeringens förslag med 1 205 miljoner kronor år 1999, 1 605 mil-

Vänsterpartiet:

Vänsterpartiet föreslår en höjning av sjukpenningnivån fr.o.m. den 1 januari 1999 till 85 % av SGI och därefter till 90 % och tillför för detta ändamål området 600 miljoner kronor. Eftersom antalet handlagda ärenden hos försäkringskassorna stadigt ökar och för att upprätthålla en rimlig servicenivå föreslår Vänsterpartiet att bidraget till administrationen ökas med 100 miljoner kronor år 1999.

Vidare vill Vänsterpartiet ha en sådan lagändring att förtidspensionärer som fortfarande omfattas av de numera upphävda reglerna om s.k. undantagande slipper detta. För detta ändamål avsätter Vänsterpartiet 5 miljoner kronor.

Vänsterpartiet föreslår i motion Fi20 yrkande 4 i förhållande till regeringens förslag att ramen ökas med 705 miljoner kronor för vardera året 1999–2001. I yrkande 21 begärs ett tillkännagivande om ökade ramar samt höjd ersättningsnivå i sjukförsäkringen till 85 % fr.o.m. den 1 januari 1999.

Miljöpartiet:

Miljöpartiet föreslår att ett s.k. brutet tak införs för sjukpenningen där kompensationsnivån skall vara 85 % på inkomster upp till 4,2 basbelopp per år och 40 % på den del av inkomsten som överstiger denna nivå. Ett enhetligt tak bör införas i socialförsäkringen vid 6,5 basbelopp.

Vidare bör försäkringskassorna få en förstärkning med 200 miljoner kronor per år för att inte behöva inskränka på rehabiliteringsverksamheten. Miljöpartiet föreslår också en samordning mellan försäkringskassa och arbetsförmedling som inom några år ger besparingar.

Miljöpartiet föreslår i motion Fi21 yrkande 42 att ramen minskas i förhållande till regeringens förslag med 750 miljoner kronor år 1999, 685 miljoner kronor år 2000 samt 715 miljoner kronor år 2001. I yrkande 43 begärs att riksdagen godkänner den ovan beskrivna inriktningen av politiken som riktlinjer för regeringens budgetarbete.

Kristdemokraterna:

Kristdemokraterna föreslår en ökad satsning på rehabilitering för att minska långvarig sjukskrivning och förtidspensionering, vilket i sin tur leder till besparingar för statskassan. Ökade anslag till försäkringskassornas administration leder till ökad kvalitet i besluten och bättre kontrollmöjligheter. På så sätt minskar kostnaden för försäkringen.

Vidare föreslår Kristdemokraterna en ny beräkning av SGI samt en andra karensdag i sjukförsäkringen kombinerad med ett högkostnadsskydd med högst tio karensdagar per tolv månadersperiod. Reglerna bör utformas på ett sådant sätt att särskild hänsyn tas till deltidsarbetande, skiftarbetande samt arbetstagare med flera arbetsgivare.

Med en ny reform inom trafikförsäkringsområdet föreslår Kristdemokraterna att de sjukskrivnings- och rehabiliteringskostnader som uppstår i samband med trafikolyckor skall bekostas av trafikförsäkringen. Samtidigt sänks fordonsskatten kraftigt. Detta minskar kostnaderna inom utgiftsområdet med 3 800 miljoner kronor årligen.

Kristdemokraterna föreslår i motion Fi22 yrkande 4 att ramen minskas i förhållande till regeringens förslag med 8 150 miljoner kronor år 1999, 9 500 miljoner kronor år 2000 samt 11 100 miljoner kronor år 2001.

Utskottet

Förslag till preliminär ram för åren 1999, 2000 och 2001, miljoner kronor

År	Regeringen	m	c	fp	v	mp	kd
1999	43 749	- 9 010	- 685	- 1 205	+ 705	- 750	- 8 150
2000	44 777	- 10 040	- 685	- 1 605	+ 705	- 685	- 9 500
2001	45 425	- 12 230	- 685	- 1 605	+ 705	- 715	- 11 100

Regeringens förslag till preliminär fördelning av utgifter för budgetåren 1999 och 2000 avviker i stor omfattning från den preliminära fördelning som riksdagen tillstyrkte med anledning av 1997 års budgetproposition. Som framgått ovan kommer Arbetsskadefondens avveckling, höjningen av det oreducerade basbeloppet samt att detta fr.o.m. år 1999 skall räknas upp med fulla prisförändringen att påverka ramen till följd av därmed sammanhängande utgifter. Utskottet kan mot bakgrund härav godta regeringens beräkningar.

Förutom Vänsterpartiet har övriga oppositionspartier förslag som innebär minskningar av ramen i förhållande till regeringens förslag, även om det mellan partierna föreligger stora variationer. Vad gäller partiernas alternativa sakförslag har det stora flertalet av dessa yrkanden tidigare behandlats och avvisats av utskottet (se främst 1997/98:SfU1). Utskottet kan dock notera att såväl Moderaterna som Kristdemokraterna anser att de förmåner som beräknas på grundval av basbeloppet skall göra det utifrån ett oreducerat basbelopp redan fr.o.m. år 1999 till skillnad från regeringens förslag som innebär att detta skall ske först från år 2000. Utskottet anser inte att det finns utrymme för åtaganden som innebär ytterligare utgifter inom området.

Utskottet som vid ett flertal tillfällen påtalat socialförsäkringsadministrationens och i synnerhet försäkringskassornas svåra arbetssituation ser mycket positivt på att regeringen nu föreslår att administrationen för år 1999 skall förstärkas genom att Riksförsäkringsverket och försäkringskassorna tillförs 225 miljoner kronor.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag till preliminära ramar för utgiftsområdet för budgetåren 1999, 2000 och 2001 och avstyrker motionerna Fi17 yrkande 4, Fi18 yrkande 3, Fi19 yrkandena 4 och 8, Fi20 yrkandena 4 och 21, Fi21 yrkandena 42 och 43 samt Fi22 yrkande 4.

Propositionen

Utgiftsområdet omfattar folkpension och pensionstillskott i form av ålderspension, efterlevandepension till vuxna, bostadstillägg till pensionärer samt särskilt pensionstillägg. För år 1998 uppgår de totala utgifterna enligt statsbudgeten till 62,7 miljarder kronor. Därav svarar ålderspensioner för ca 52 miljarder kronor.

Regeringen föreslår en preliminär beräkning av ramen för utgiftsområdet för år 1999 till 62 708 miljoner kronor, för år 2000 till 63 239 miljoner kronor samt för år 2001 till 63 837 miljoner kronor. Fr.o.m. år 1999 kommer utgifterna för delpensionsförsäkringen att redovisas under utgiftsområdet (prop. 1997/98:41, bet. 1997/98:SfU8, rskr. 1997/98:153 och prop. 1997/98:151 Inkomstgrundad ålderspension m.m.). För år 1998 uppgår de totala utgifterna för delpensionsförsäkringen till ca 600 miljoner kronor. I samband med att ålderspension enligt de reformerade reglerna kommer att utbetalas fr.o.m. år 2001 skall inga nya delpensioner beviljas. Delpensionsfondens avveckling medför att utgifterna inom utgiftsområdet ökar med 190 miljoner kronor för år 1999, med 96,9 miljoner kronor för år 2000 samt med 118 miljoner kronor för år 2001. Detta medför dock inte några statsfinansiella konsekvenser.

Som nämnts ovan under utgiftsområde 10 föreslås en höjning av det reducerade basbeloppet (se nedan). I beräkningen av utgiftsområdets ram har regeringen beaktat dessa förändringar.

Motionerna*Moderaterna:*

Moderaterna föreslår att basbeloppet skall återställas fullt ut redan fr.o.m. den 1 januari 1999. Därmed tillgodoses de önskemål som framförts av pensionärsorganisationerna.

Vidare skall änkepensionerna återställas till den nivå som gällde före den 1 april 1997. Moderaterna föreslår också att innehav av fritidsfastighet och privat pensionssparande inte skall räknas med i beräkning av bostadstillägg till pensionärer (BTP).

Moderaterna föreslår i motion Fi17 yrkande 8 att ramen ökas i förhållande till regeringens förslag med 2 705 miljoner kronor år 1999, 1 285 miljoner kronor år 2000 samt 1 285 miljoner kronor år 2001.

Centerpartiet:

Centerpartiet vill genom en höjning av pensionstillskottet med 0,03 basbelopp eller ca 1 100 kr per år förbättra situationen för de sämst ställda pensionärerna. Vidare bör samboende pensionärer likställas med gifta pensionärer med avseende på folkpensionen. Centerpartiet anser också att kapitalinkoms-

ter skall räknas på samma sätt vid BTP som vid beräkning av bostadsbidrag samt att endast bidragsberättigad pensionärs del av bostadskostnaden skall ligga till grund för rätt till BTP.

Centerpartiet föreslår i motion Fi18 yrkande 3 att ramen minskas i förhållande till regeringens förslag med 105 miljoner kronor år 1999, 95 miljoner kronor år 2000 samt 95 miljoner kronor år 2001.

Folkpartiet:

Folkpartiet anser att den besparing på 800 miljoner kronor som görs på änkepensionerna är orättfärdig och bör rivas upp. De motsätter sig också att innehav av fritidsfastighet skall räknas med i underlaget för BTP.

Folkpartiet föreslår i motion Fi19 yrkande 4 att ramen ökas i förhållande till regeringens förslag med 1 000 miljoner kronor för vardera året 1999–2001.

Vänsterpartiet:

Vänsterpartiet anser att beslutet om inkomstprövning av änkepensionerna skall rivas upp till en kostnad av 800 miljoner kronor. Vidare skall ersättningsnivån inom BTP vara 87 % och inte som i dag 85 %. En sådan föreslagna höjning förbättrar förutsättningarna för 500 000 pensionärer med låg pension.

Vänsterpartiet föreslår i motion Fi20 yrkande 4 att ramen ökas i förhållande till regeringens förslag med 1 100 miljoner kronor år 1999, 1 400 miljoner kronor år 2000 samt 1 550 miljoner kronor år 2001.

Miljöpartiet:

Miljöpartiets förslag om höjda energiskatter inom ramen för en skatteväxling leder till en viss höjning av konsumentprisindex och därmed höjt basbelopp. Detta betyder ökade utgifter för folkpensionerna. Miljöpartiet vill också avsätta 50 miljoner kronor för en justering av reglerna för inkomstprövning av änkepensionerna. Vid inkomstprövning av BTP skall inte förmögenhet i fritidshus upp till 100 000 kr påverka inkomsten.

Miljöpartiet föreslår i motion Fi21 yrkande 42 att ramen ökas i förhållande till regeringens förslag med 70 miljoner kronor år 1999, 335 miljoner kronor år 2000 samt 600 miljoner kronor år 2001. I yrkande 43 begärs att riksdagen godkänner den ovan beskrivna inriktningen av politiken som riktlinjer för regeringens budgetarbete.

Kristdemokraterna:

Kristdemokraterna anser att dagens omställningspension skall återställas till tolv månader. Inkomstprövningen i änkepensionen skall slopas. Vidare skall fritidsfastighet inte ingå i inkomstprövningen vid BTP.

För att förbättra för de sämst ställda pensionärerna föreslår Kristdemokraterna, utöver vad som blir en följd av regeringens förslag om uppräknings av

basbeloppet för år 1999, att de ca 360 000 pensionärer som endast har folkpension skall få ett förhöjt pensionstillskott med 530 miljoner kronor. Detta innebär ett tillskott på 200 kr per månad till denna grupp av pensionärer.

Slutligen föreslår Kristdemokraterna att pensionerna skall beräknas på ett reducerat basbelopp redan fr.o.m. år 1999. Denna åtgärd innebär ökade statliga utgifter med 630 miljoner kronor.

Kristdemokraterna föreslår i motion Fi22 yrkande 4 att ramen ökas i förhållande till regeringens förslag med 1 905 miljoner kronor år 1999, 1 320 miljoner kronor år 2000 samt 1 320 miljoner kronor år 2001.

Utskottet

Förslag till preliminär ram för åren 1999, 2000 och 2001, miljoner kronor

År	Regeringen	m	c	fp	v	mp	kd
1999	62 708	+ 2 705	- 105	+ 1 000	+ 1 000	+ 70	1 905
2000	63 239	+ 1 285	- 95	+ 1 000	+ 1 400	+ 335	+ 1 320
2001	63 837	+ 1 285	- 95	+ 1 000	+ 1 550	+ 600	+ 1 320

Nedan kommer utskottet att behandla regeringens förslag till höjning av det reducerade basbeloppet, något som kommer att få ekonomisk betydelse för alla pensionärer. Pensionärernas ekonomiska situation har också förbättrats genom att nivåerna för bostadstillägg till pensionärer fr.o.m. den 1 januari i år har höjts från 83 % till 85 %.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag till preliminära ramar för utgiftsområdet för budgetåren 1999, 2000 och 2001 samt avstyrker motionerna Fi17 yrkande 4, Fi18 yrkande 3, Fi19 yrkande 4, Fi20 yrkande 4, Fi21 yrkandena 42 och 43 samt Fi22 yrkande 4.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Propositionen

Utgiftsområdet omfattar statens ekonomiska stöd till barnfamiljerna (förutom bostadsbidraget som återfinns under utgiftsområde 18 och studiebidragen som återfinns under utgiftsområde 15). Förmånerna inom området utgörs av allmänna barnbidrag, föräldraförsäkring inklusive havandeskapspenning samt underhållsstöd. Vidare ingår bidrag till kostnader för internationella adoptioner, folkpension i form av barnpension samt vårdbidrag för funktionshindrade barn. De totala utgifterna för utgiftsområdet uppgår enligt statsbudgeten för år 1998 till 35,8 miljarder kronor.

Regeringen föreslår en preliminär beräkning av ramen för utgiftsområdet för år 1999 till 34 780 miljoner kronor, för år 2000 till 35 503 miljoner kronor samt för år 2001 till 36 287 miljoner kronor.

Vid behandlingen av budgetpropositionen för år 1998 gav riksdagen regeringen till känna att den i samband med vårpropositionen borde återkomma till riksdagen med förslag om ändrade regler för inkomstprövningen i underhållsstödssystemet (bet. 1997/98:SfU1, rskr. 1997/98:111). Enligt propositionen skall en särskild arbetsgrupp inom Regeringskansliet under våren 1998 analysera regler och det ekonomiska utfallet för underhållsstödssystemet och därmed bl.a. beakta de förslag om ändrade regler för inkomstprövning som lämnats av riksdagen. Regeringen avser härfter att i samband med budgetpropositionen för år 1999 ta ställning till behov av förändringar i systemet för underhållsstödet.

Motionerna

Moderaterna:

Moderaterna anser att kompensationsnivån i föräldraförsäkringen skall vara 75 %. Havandeskapspenningen bör fr.o.m. den 1 januari 1999 samordnas med sjukförsäkringen, vilket påverkar anslaget för sjukpenning under utgiftsområde 10. De förändringar av beräkningen av SGI som föreslagits av Moderaterna under utgiftsområde 10 påverkar också föräldraförsäkringen.

För barnfamiljerna bör införas ett grundavdrag med 10 000 kr per barn och år. Genom att avdragsrätten för styrkta barnomsorgskostnader och att ett vårdnadsbidrag återinförs ökar barnfamiljernas valfrihet.

Genom en reformering av underhållsstödet skall utgifterna för detta minska med 400 miljoner kronor vartdera året 2000–2001.

Moderaterna föreslår i motion Fi17 yrkande 8 att ramen ökas i förhållande till regeringens förslag med 230 miljoner kronor år 1999 samt i förhållande till regeringens förslag minskas med 130 miljoner kronor år 2000 och 160 miljoner kronor år 2001.

Centerpartiet:

Centerpartiet har ovan under utgiftsområde 10 föreslagit att vid beräkningen av SGI skall löneanpassningen och kvalifikationsvillkoren ändras. Detta förslag får en besparingseffekt även på föräldraförsäkringen.

Centerpartiet föreslår i motion Fi18 yrkande 3 att ramen minskas i förhållande till regeringens förslag med 345 miljoner kronor för vartdera året 1999–2001.

Folkpartiet:

Folkpartiet anser att den s.k. pappamånaden i föräldraförsäkringen skall ersättas med 90 % av SGI. På så sätt stimuleras fler fäder att ta ut sin pappaledighet. Folkpartiet anser även att garantidagarna i föräldraförsäkringen skall slopas.

Folkpartiet föreslår i motion Fi19 yrkande 4 att ramen minskas i förhållande till regeringens förslag med 500 miljoner kronor för vartdera året 1999–2001.

Vänsterpartiet föreslår en höjning av kompensationsnivån inom föräldraförsäkringen till 85 % av SGI fr.o.m. den 1 januari 1999 och senare en höjning till 90 %. Ersättningsnivån för den s.k. pappamånaden skall vara 90 % eftersom det är ett viktigt jämställdhetsmål att männen tar större ansvar för barnen. Vidare bör ersättningsnivån för de s.k. garantidagarna höjas från 60 kr per dag till 100 kr för att stödja de föräldrar som inte kommit in på arbetsmarknaden och därmed inte heller erhållit någon SGI.

Vänsterpartiet anser det oacceptabelt att barn till föräldrar med låg inkomst inte skall kunna träffa den förälder de inte bor tillsammans med av ekonomiska skäl. Barnen skall därför ges rätt till två umgängesresor per månad och resorna skall vara behovsprövade. Behovsprövningen kan göras av försäkringskassorna i samband med fastställande av återbetalningsskyldighet.

Vänsterpartiet föreslår i motion Fi20 yrkande 4 att ramen ökas i förhållande till regeringens förslag med 1 200 miljoner kronor för vardera året 1999–2001. I yrkande 21 begärs ett tillkännagivande om ökade ramor samt höjd nivå i föräldraförsäkringen till 85 % fr.o.m. den 1 januari 1999.

Miljöpartiet:

Miljöpartiet föreslår att ett beskattat barnbidrag på 1 200 kr per barn och månad införs. På så sätt får bidraget en tydlig fördelningsprofil. Beskattningen skall ske hos valfri förälder, och bostadsbidrag samt allmän egenavgift skall inte påverkas av att barnbidraget beskattas.

I enlighet med vad Miljöpartiet föreslagit under utgiftsområde 10 skall ersättningen i föräldraförsäkringen utges efter principen om brutet tak och ett övre inkomsttak vid 6,5 % av basbeloppet. Samtidigt bör garantinivån i föräldraförsäkringen höjas till 180 kr per dag. Detta finansieras delvis genom att de s.k. garantidagarna slopas.

Slutligen föreslår Miljöpartiet en höjning av grundavdraget inom underhållsstödet.

Miljöpartiet föreslår i motion Fi21 yrkande 42 att ramen ökas i förhållande till regeringens förslag med 9 580 miljoner kronor för vardera året 1999–2001. I yrkande 43 begärs att riksdagen godkänner den ovan beskrivna inriktningen av politiken som riktlinjer för regeringens budgetarbete.

Kristdemokraterna:

Kristdemokraterna hävdar familjens rätt att avgöra barnomsorgsform inklusive egen omsorg i hemmet. Ett vårdnadsbidrag skall därför återinföras. Bruttokostnaden för denna reform är 4 000 miljoner kronor som finansieras genom slopandet av garantidagarna i föräldraförsäkringen och en reglering enligt finansieringsprincipen av statsbidraget till kommunerna som erhåller skatte- och avgiftsintäkter samt avlastas kostnader genom reformen.

Vidare anser Kristdemokraterna att kontaktdagarna i föräldraförsäkringen skall återinföras.

Kristdemokraterna förordar en modell med ett allmänt barnbidrag på 700 kr per barn och månad. Detta möjliggör att 50 kr kan överföras till den barnrelaterade delen i bostadsbidragen. Det innebär i praktiken att de som bäst behöver det får ett högre barnbidrag med ca 300 kr per månad.

Kristdemokraterna föreslår också ett höjt grundavdrag i underhållsstödet och ett förbättrat adoptionsbidrag för internationella adoptioner. På motsvarande sätt som inom utgiftsområde 10 föreslås ett nytt beräkningssätt för SGI samt en ökad kontroll inom föräldraförsäkringen, vilket leder till att utgifterna för föräldraförsäkringen kan minskas.

Kristdemokraterna föreslår i motion Fi22 yrkande 4 att ramen ökas i förhållande till regeringens förslag med 1 659 miljoner kronor år 1999, 1 759 miljoner kronor år 2000 samt 1 859 miljoner kronor år 2001.

Utskottet

Förslag till preliminär ram för åren 1999, 2000 och 2001, miljoner kronor

År	Regeringen	m	c	fp	v	mp	kd
1999	34 780	+ 230	- 345	- 500	+ 1 200	+ 9 580	+ 1 659
2000	35 503	- 130	- 345	- 500	+ 1 200	+ 9 580	+ 1 759
2001	36 287	- 160	- 345	- 500	+ 1 200	+ 9 580	+ 1 859

Under föregående år beslöt riksdagen om flera förbättringar vad avser det ekonomiska stödet till barnfamiljerna. Ersättningsnivån i föräldraförsäkringen har höjts från 75 % till 80 % fr.o.m. den 1 januari 1998. Fr.o.m. samma tidpunkt har barnbidragen höjts med 1 320 kr per barn och år samt har flerbarnstilläggen återinförts. Utskottet ser inga möjligheter att för närvarande genom en utökning av ramen genomföra ytterligare förbättringar inom området. Flertalet av oppositionspartiernas alternativa sakförslag har utskottet behandlat tidigare och avvisat (se främst 1997/98:SfU1). Utskottet har med avseende på dessa förslag ingen annan uppfattning än den tidigare framförda.

Vad gäller den närmare beräkningen av utgiftsramen kan utskottet konstatera att enligt propositionen beräknas underhållsstödet för år 1998 överskrida beviljat anslag med ca 1 miljard kronor. Regeringen lägger dock inget förslag till tilläggsbudget med anledning härav men avser att i budgetpropositionen ta ställning till behovet av förändringar i systemet för underhållsstöd. Med beaktande härav kan utskottet godta regeringens beräkning av ramarna.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag till preliminära ramar för utgiftsområdet för budgetåren 1999, 2000 och 2001 samt avstyrker motionerna Fi17 yrkande 4, Fi18 yrkande 3, Fi19 yrkande 4, Fi20 yrkandena 4 och 21 (delvis), Fi21 yrkandena 42 och 43 samt Fi22 yrkande 4.

Propositionen

Till vissa delar redovisas socialförsäkringarna vid sidan av statsbudgeten. Hitintills gäller detta den allmänna tilläggspensionen (ATP), arbetsskadeförsäkringen samt delpensionsförsäkringen. Som ovan nämnts kommer sistnämnda två försäkringar att fr.o.m. år 1999 redovisas under utgiftsområdena 10 respektive 11. För år 1998 uppgår de totala utgifterna enligt budgetpropositionen till 132,7 miljarder kronor varav ca 126 miljarder kronor för ATP.

I propositionen anges att utgifterna för socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten preliminärt beräknas uppgå till 130 970 miljoner kronor för budgetåret 1999, till 137 591 miljoner kronor för budgetåret 2000 samt till 143 900 miljoner kronor för budgetåret 2001. Beräkningarna har justerats med anledning av förslaget om höjning av det reducerade basbeloppet (se nedan).

Att Arbetsskadefonden och Delpensionsfonden fr.o.m. år 1999 avvecklas innebär att utgifterna för socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten för år 1999 minskar med 6 958 miljoner kronor och för år 2000 med 6 760 miljoner kronor.

Motionerna*Moderaterna:*

Som en konsekvens av Moderaternas förslag rörande finansiell samverkan inom utgiftsområde 10 påverkas utgifterna positivt för socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten. Framför allt gäller detta förtidspensioneringen som minskar. Besparingen blir förhållandevis stor, vilket beror på att de som beviljas förtidspension i större utsträckning har full ATP. Detta förhållande avspeglas också i den relativt snabba ökningen av kostnaderna för ATP.

Moderaterna föreslår i motion Fi17 yrkande 8 att beloppen minskas i förhållande till regeringens beräkningar med 1 030 miljoner kronor år 1999, 2 550 miljoner kronor år 2000 samt 4 060 miljoner kronor år 2001.

Centerpartiet:

Centerpartiet framhåller att dess förslag till beräkningar har justerats med hänsyn till de indirekta effekter som uppstår till följd av partiets skatteförslag.

Centerpartiet föreslår i motion Fi18 yrkande 3 att beloppen minskas i förhållande till regeringens beräkningar med 300 miljoner kronor år 1999, 210 miljoner kronor år 2000 samt 150 miljoner kronor år 2001.

Folkpartiet föreslår i motion Fi19 yrkande 3 att beloppen minskas i förhållande till regeringens beräkningar med 800 miljoner kronor år 1999, 1 200 miljoner kronor år 2000 samt 1 200 miljoner kronor år 2001.

Miljöpartiet:

Miljöpartiets förslag till ökade energiskatter inom ramen för en skatteväxling får till följd ett förhöjt KPI och därmed höjt basbelopp, vilket i sin tur leder till ökade kostnader för ATP.

Miljöpartiet föreslår i motion Fi21 yrkande 42 att beloppen ökas i förhållande till regeringens beräkningar med 650 miljoner kronor år 2000 och 1 400 miljoner kronor år 2001. I yrkande 43 begärs att riksdagen godkänner den ovan beskrivna inriktningen av politiken som riktlinjer för regeringens budgetarbete.

Kristdemokraterna:

Kristdemokraternas satsningar på ökad rehabilitering gör att kostnaderna som i dag belastar denna del av socialförsäkringssektorn kan minska bl.a. genom att den faktiska pensionsåldern höjs. Kristdemokraternas förslag att höja pensionerna genom att beräkna dem utifrån ett oreducerat basbelopp redan fr.o.m. år 1999 gör att kostnaderna ökar för nämnda år jämfört med regeringens förslag.

Kristdemokraterna föreslår i motion Fi22 yrkande 4 att beloppen ökas i förhållande till regeringens förslag med 30 miljoner kronor år 1999 och att beloppen i förhållande till regeringens beräkningar minskas med 1 800 miljoner kronor år 2000 samt 2 700 miljoner kronor år 2001.

Utskottet

Regeringens beräkningar för åren 1999, 2000 och 2001, miljoner kronor

År	Regeringen	m	c	fp	v	mp	kd
1999	130 970	- 1 030	- 300	- 800	—	—	+ 30
2000	137 591	- 2 550	- 210	- 1 200	—	+ 650	- 1 800
2001	143 900	- 4 060	- 150	- 1 200	—	+ 1 400	- 2 700

De olika oppositionspartierna har vid sina beräkningar hänvisat till olika förslag om rehabilitering och finansiell samverkan under utgiftsområde 10 och i något fall till skatteeffekter. Deras beräkningar för socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten skall i huvudsak ses som en följd av dessa förslag.

Utskottet har inget att erinra mot regeringens beräkningar för socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten för budgetåren 1999, 2000 och 2001.

Basbeloppet

Propositionen

I propositionen anförs att som ett led i saneringen av statens finanser begränsades uppräknings av basbeloppet fr.o.m. år 1995. Storleken av uppräknings knöts till storleken av statens budgetunderskott. Uppräknings begränsades till 60 % av prisförändringen då budgetunderskottet översteg 100 miljarder kronor och till 80 % då budgetunderskottet understeg 100 miljarder kronor men översteg 50 miljarder kronor på årsbasis. Då underskottet understeg 50 miljarder kronor skulle basbeloppet enligt de fastlagda principerna räknas upp med hela prisförändringen. I propositionen föreslås mot bakgrund av att budgetunderskottet för år 1997 understeg 50 miljarder kronor att basbeloppet för år 1999 och tills vidare skall räknas upp med den fulla prisförändringen. Bastalet för beräkningen av basbeloppet bör därvid vara 36 396. Bastalet för det förhöjda basbeloppet bör vara 37 144 och uppräknings ske med utgångspunkt i det allmänna prisläget i juni 1997. I propositionen anges också att regeringen i proposition 1997/98:151 Inkomstgrundad ålderspension, m.m. föreslår en ändring av namnet på basbeloppet respektive det förhöjda basbeloppet till prisbasbelopp respektive förhöjt prisbasbelopp.

Vidare konstaterar regeringen att den svenska ekonomin nu har stabiliserats. Den sänkning av nivåerna inom pensionsområdet genom ett basbelopp minskat med 2 % som infördes i enlighet med den uppgörelse som träffades år 1992 mellan den dåvarande regeringen och Socialdemokratiska arbetarepartiet bör nu avskaffas. I propositionen föreslås att ersättningsnivåerna inom pensionsområdet år 1999 skall beräknas utifrån basbeloppet minskat med 1 % och fr.o.m. år 2000 utifrån det fulla basbeloppet. Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 juli 1998.

Utskottet

Utskottet välkomnar regeringens förslag att återställa basbeloppet. Som nämnts under utgiftsområde 11 ovan innebär detta en förstärkning av pensionärernas ekonomi. Propositionens förslag i denna del har inte föranlett några motionsyrkanden och utskottet tillstyrker förslagen.

Utskottet vill dock föreslå att det formella ikraftträdandet av ändringen i 1 kap. 6 § lagen om allmän försäkring (AFL) anges till den 1 januari 1999. Detta för att undvika lagtekniska komplikationer. Lagändringen kan då också anpassas till förslaget i proposition 1997/98:151 om ändring i samma lagrum som skall beslutas av riksdagen den 8 juni. Av övergångsbestämmelserna bör också framgå att nuvarande bestämmelser tillämpas på pension som avser tid före ikraftträdandet. Utskottet föreslår också att bestämmelserna i 7 § tredje stycket lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer, 14 kap. 4 § lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter samt 10 kap. 4

Allmänt om socialavgifter

Socialavgifter betalas enligt lagen (1981:691) om socialavgifter (SAL) i form av arbetsgivaravgifter och egenavgifter.

Den totala avgiftssumman innevarande år är för arbetsgivare 28,55 % (28,58 % år 1999) av avgiftsunderlaget, varav sjukförsäkringsavgift 7,90 % (7,93 % år 1999), tilläggs pensionsavgift 6,40 % och folkpensionsavgift 6,83 %. Avgifterna beräknas i princip på lönesumman.

En egenföretagare erlägger för närvarande socialavgifter med 26,77 % av avgiftsunderlaget, varav sjukförsäkringsavgift 8,66 %, tilläggs pensionsavgift 6,40 % och folkpensionsavgift 6,83 %. Avgifterna beräknas i princip på inkomsten av annat förvärvsarbete.

Den som har inkomst av anställning eller annat förvärvsarbete som är pensionsgrundande betalade enligt lagen (1994:1744) om allmänna egenavgifter t.o.m. år 1997 sådana egenavgifter i form av en pensionsavgift om 1 % och en sjukförsäkringsavgift om 4,95 %. En höjning av den allmänna egenavgiften till sjukförsäkringen till 5,95 % var beslutad fr.o.m. år 1998. Genom beslut av riksdagen under hösten 1997 omvandlades den allmänna egenavgiften till sjukförsäkringen fr.o.m. år 1998 till en allmän pensionsavgift som därmed uppgår till 6,95 % (bet. 1997/98:FiU1, rskr. 1997/98:35). Samtidigt ändrades rubriken till lagen 1994:1744 till lag om allmän pensionsavgift (SFS 1997:936). Avgiften, som beräknas på inkomster som inte överstiger 7,5 basbelopp, är avdragsgill vid taxeringen.

Arbetsgivare skall enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift för varje år betala en allmän löneavgift med 4,48 % av underlaget, dvs. av arbetsgivaren utgiven lön m.m.

Sedan den 1 januari 1997 gäller enligt 2 kap. 5 a § SAL att en arbetsgivare vid beräkning av arbetsgivaravgifter varje månad får göra avdrag med 5 % av avgiftsunderlaget, dock högst 2 500 kr. Den 1 januari 1998 höjdes det högsta belopp med vilket avdrag får göras till 3 550 kr. Vid beräkningen av egenavgifter får avdrag göras med 5 % av avgiftsunderlaget, dock högst med 9 000 kr per år. Om flera arbetsgivare ingår tillsammans i en koncern, skall de anses som en arbetsgivare. Avdraget skall i sådana fall i första hand göras av moderföretaget. Om avdraget inte kan utnyttjas av moderföretaget får det utnyttjas av dotterföretagen i den ordning som moderföretaget bestämmer.

Motioner

Centerpartiet:

Centerpartiet begär i motion Fi18 yrkande 4 att riksdagen beslutar om sänkta arbetsgivaravgifter och egenavgifter. Partiet framhåller att det under innevarande mandatperiod medverkat till att arbetsgivaravgifterna har sänkts, med särskild inriktning på de mindre företagen. Upp till en lönesumma om maximalt 850 000 kr per år har arbetsgivaravgifterna reducerats med 5 procenten-

heter för företagen. För egenföretagaren är lönesummegränsen 180 000 kr per år. Centerpartiet förordar nu en fortsatt sänkning av arbetsgivaravgifterna enligt denna modell, dvs. genom att såväl lönesumman som procentsatsen på densamma höjs. Detta bör ske stegvis under nästa mandatperiod och inledas med ett första steg fr.o.m. år 1999 genom att lönesummegränsen höjs till 2 miljoner kronor. För egenföretagarna höjs gränsen till 300 000 kr. År 2000 utökas reduktionen av arbetsgivaravgifterna med 1 procentenhet och året därefter med ytterligare 2 procentenheter. Reduktionen blir därmed totalt 8 %. Reduktionen skall även omfatta egenföretagarnas avgifter. För att finansiera en del av de sänkta arbetsgivaravgifterna föreslår Centerpartiet höjda energi- och miljöskatter.

Folkpartiet:

Folkpartiet begär i motion Fi19 yrkande 6 ett tillkännagivande om skattepolitiken på kort och lång sikt. För att få fart på sysselsättningen i den privata tjänstesektorn vill Folkpartiet sänka arbetsgivaravgifterna med 6 procentenheter, vilket innebär minskade avgifter med 12 miljarder kronor år 1999. Sänkningen av arbetsgivaravgifterna skall göras på ett mellan privat, primärkommunal och sekundärkommunal sektor konkurrensneutralt sätt genom att en lägre kostnad för kommuner kvittas gentemot staten på så sätt att, i motsvarande mån och enligt finansieringsprincipen, statsbidragen justeras.

Miljöpartiet:

Miljöpartiet begär i motion Fi21 yrkande 8 ett tillkännagivande om sänkt beskattning av arbete. Miljöpartiet föreslår att beskattningen av arbete stegvis minskas, dels som en del i en reform för förkortad arbetstid, dels som en del i en skatteväxling för miljön. I enlighet härmed sänks den allmänna egenavgiften år 2001 från nuvarande 6,95 % till 2,95 % med sikte på att egenavgiften helt skall avskaffas. Enligt Miljöpartiet utgör egenavgiften en form av skatt som dessutom missgynnar dem med låga inkomster genom att avgiften är avdragsgill.

Miljöpartiet vill även sänka arbetsgivaravgifterna som också den enligt motionärerna är en form av skatt. Förslaget innebär att avgifterna sänks med 0,5 procentenheter per år de närmaste tio åren. Vidare föreslås att den allmänna löneavgiften avskaffas.

Kristdemokraterna:

Kristdemokraterna begär i motion Fi22 yrkande 5 att riksdagen godkänner vad i motionen anförts om inriktningen för skattepolitiken. Kristdemokraterna föreslår att arbetsgivaravgifterna sänks med 0,14 procentenheter eftersom Kristdemokraterna motsatt sig att arbetsgivarna skall delfinansiera återgången till 14 dagars sjuklöneperiod.

Utskottet vill inledningsvis erinra om att åtskilliga ändringar av socialavgifterna har skett under de senaste åren. Bl.a. har vid flera tillfällen avgiftsväxling skett samt en förändrad struktur på socialavgifterna införts. Vidare har den allmänna egenavgiften till sjukförsäkringen omvandlats till en allmän pensionsavgift. Ytterligare förändringar av socialavgifterna kan förutses, inte minst till följd av införandet av det nya ålderspensionssystemet.

Som framgått ovan har riksdagen tidigare beslutat om en nedsättning av socialavgifter enligt den av Centerpartiet förordade modellen. Såsom anförs i motionen har nedsättningarna företagits i avsikt att främst stödja de mindre företagen. Utskottet kan för närvarande inte föreslå en fortsatt sänkning i enlighet med vad som förordas i motionen.

Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att finansutskottet bör avstyrka motion Fi18 yrkande 4.

I utskottets betänkande 1997/98:SfU10 har utskottet avstyrkt motionsyrkanden vari begärts att frågan om slopande av arbetsgivaravgifter på privata tjänster inom hushållssektorn borde övervägas. Utskottet anförde därvid bl.a. att Tjänstebeskattningsutredningens betänkande Skatter, tjänster och sysselsättning (SOU 1997:17) med förslag bl.a. om att slopa arbetsgivaravgifterna för företag som arbetar med hushållsnära tjänster, såsom städning (enbart riktad till privata konsumenter), hårklippning, taxi och restaurang, var föremål för beredning och utskottet ansåg bl.a. att regeringens beredning av förslaget borde avvaktas. Detta blev också riksdagens beslut. Utskottet vidhåller denna uppfattning.

Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att finansutskottet bör avstyrka bifall till motion Fi19 yrkande 6.

När sjuklöneperioden förlängdes från 14 till 28 dagar fr.o.m. den 1 januari 1997 kompenserades arbetsgivarkollektivet för detta genom en sänkning av arbetsgivaravgiften till sjukförsäkringen med 0,14 procentenheter. Fr.o.m. den 1 april 1998 har sjuklöneperioden återställts till 14 dagar. I sitt yttrande till finansutskottet med anledning av budgetpropositionen för år 1998, 1997/98:SfU1y, tillstyrkte utskottet regeringens förslag om en höjning av arbetsgivaravgiften till sjukförsäkringen med 0,11 procentenheter för år 1998 och med 0,03 procentenheter för år 1999 med anledning av den förkortade sjuklöneperioden. Detta blev också riksdagens beslut. Utskottet vidhåller sin inställning och anser att finansutskottet bör avstyrka motion Fi22 yrkande 5.

Utskottet anser att finansutskottet skall avstyrka också motion Fi21 yrkande 8.

Stockholm den 12 maj 1998

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Börje Nilsson

I beslutet har deltagit: Börje Nilsson (s), Gullan Lindblad (m), Margareta Israelsson (s), Maud Björnemalm (s), Margit Gennser (m), Lennart Klockare (s), Ingrid Skeppstedt (c), Sven-Åke Nygårds (s), Gustaf von Essen (m), Sigge Godin (fp), Ronny Olander (s), Ulla Hoffmann (v), Mona Berglund Nilsson (s), Rose-Marie Frebran (kd), Ragnhild Pohanka (mp), Siw Wittgren-Ahl (s) och Åke Sundqvist (m).

Avvikande meningar

1. Gullan Lindblad, Margit Gennser, Gustaf von Essen och Åke Sundqvist (alla m) anser att utskottets yttrande i nedan angivna avseenden bort ha följande lydelse:

Utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar

Utskottet anser att den väg regeringen väljer, nämligen att anslå budgetmedel till vissa bostadsområden i ett antal kommuner, är felaktig. I stället bör enligt utskottets uppfattning andra möjligheter prövas som innebär en mindre belastning på statsbudgeten. Den viktigaste uppgiften är att göra det svenska samhället så öppet att en ökad social rörlighet blir möjlig. En avreglering av bl.a. bostadsmarknaden och arbetsmarknaden kommer att få positiva effekter för integrationsarbetet.

Utskottet föreslår med anledning av motion Fi17 yrkande 8 att den preliminära ramen för utgiftsområde 8 minskas i förhållande till regeringens förslag med 278 miljoner kronor år 1999, 278 miljoner kronor år 2000 samt 578 miljoner kronor år 2001.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Kompensationsnivån i sjukförsäkringen bör enligt utskottets mening vara 75 % av SGI. Utskottet föreslår också att ytterligare en karenssdag införs i sjukförsäkringen från den 1 januari 1999. Beräkningen av SGI bör ändras så att den beräknas på ett medelvärde av de senaste 24 månadernas inkomst och räknas upp med basbeloppet.

I rehabiliteringsarbetet skall finansiell samverkan vara huvudregel. I utskottets förslag till utgiftsram nedan har ramen beräknats med beaktande av ekonomiska vinster till följd av en konkret samordning. Vidare anser utskottet att kontrollen av utnyttjandet av sjukpenningförsäkringen och förtidspensioneringen bör intensifieras för att ytterligare minska kostnaderna och öka legitimiteten i systemet. Till följd härav kan antalet nytillkommande pensionärer beräknas sjunka till ca 20 000 per år. För att klara rehabiliteringsarbetet och möjliggöra samverkan mellan socialförsäkringen, hälso- och sjukvården, socialtjänsten och arbetsförmedlingen vill utskottet anslå 200 miljoner kronor till Riksförsäkringsverket åren 1999 och 2000.

Trafikskadorna bör enligt utskottets mening bekostas av en obligatorisk trafikskadeförsäkring. Slutligen bör arbetsskadeförsäkringen justeras avseende tillkommande livräntor vilket leder till utgiftsminskningar från år 2001.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi17 yrkande 8 att den preliminära ramen för utgiftsområde 10 minskas i förhållande till regeringens förslag med 9 010 miljoner kronor år 1999, 10 040 miljoner kronor år 2000 samt 12 230 miljoner kronor år 2001.

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Enligt utskottets mening bör basbeloppet redan från år 1999 återställas fullt ut. På så sätt tillgodoses pensionärernas berättigade önskemål. Vidare skall änkepensionerna återställas till den nivå som gällde före den 1 april 1997. Utskottet anser vidare att varken fritidsfastighet eller privat pensionssparande skall räknas med vid beräkning av BTP.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi17 yrkande 8 att den preliminära ramen för utgiftsområde 11 ökas i förhållande till regeringens förslag med 2 705 miljoner kronor år 1999, 1 285 miljoner kronor år 2000 samt 1 285 miljoner kronor år 2001.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Utskottet anser att kompensationsnivån i föräldraförsäkringen skall vara 75 % från den 1 januari 1999. Havandeskapspenningen skall samordnas med sjukpenningen vilket kommer att påverka anslaget sjukpenning och rehabilitering under utgiftsområde 10.

Barnfamiljerna skall i stället för barnbidrag få ett skatteavdrag med 10 000 kronor per barn och år. Barnfamiljernas valfrihet ökar också med utskottets förslag om rätt till avdrag för styrkta barnomsorgskostnader och att ett vårdnadsbidrag återinförs. Vidare föreslår utskottet att underhållsstödet reformeras så att en besparing på 400 miljoner kronor för åren 2000 och 2001 kan uppnås.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi17 yrkande 8 att den preliminära ramen för utgiftsområde 12 ökas i förhållande till regeringens förslag med 230 miljoner kronor år 1999 samt minskas i förhållande till regeringens förslag med 130 miljoner kronor år 2000 och 160 miljoner kronor år 2001.

Socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten

Utskottet har ovan föreslagit vissa åtgärder vad avser finansiell samverkan, som bl.a. innebär en effektivare rehabilitering och kraftigt minskade utgifter för förtidspensioneringen inom utgiftsområde 10. Besparingen blir förhållandevis stor, vilket beror på att de som beviljas förtidspension i större utsträckning har full ATP. Detta förhållande avspeglas också i den relativt snabba ökningen av kostnaderna för ATP. Till följd av utskottets förslag ovan att pensionerna redan från år 1999 skall beräknas på ett oreducerat basbelopp ökar i förhållande till regeringens beräkningar utgifterna för socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten nämnda år.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi17 yrkande 8 att beloppen minskas i förhållande till regeringens beräkningar med 1 030 miljoner kronor år 1999, 2 550 miljoner kronor år 2000 och 4 060 miljoner kronor år 2001.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Enligt utskottets mening bör beräkningen av SGI ändras på det sättet att löneanpassningen slopas och att kvalifikationsvillkoren ändras.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi18 yrkande 3 att den preliminära ramen för utgiftsområde 10 i förhållande till regeringens förslag minskas med 685 miljoner kronor för åren 1999, 2000 samt 2001.

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Utskottet anser att situationen för de sämst ställda pensionärerna bör förbättras. Utskottet föreslår därför att pensionstillskottet höjs med 0,03 basbelopp eller ca 1 100 kr per år.

Utskottet föreslår vidare att folkpensionärer som är samboende skall likställas med gifta pensionärer med avseende på folkpensionen. Vidare anser utskottet att det bör göras ändringar inom BTP som innebär att kapitalinkomster skall beräknas inom BTP på samma sätt som i dag sker inom bostadsbidragen samt att endast bidragsberättigad pensionärs del av bostadskostnaden skall ligga till grund för rätt till BTP.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi18 yrkande 3 att den preliminära ramen för utgiftsområde 11 i förhållande till regeringens förslag minskas med 105 miljoner kronor år 1999, 95 miljoner kronor år 2000 och 95 miljoner kronor år 2001.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

På samma sätt som utskottet beträffande sjukpenningen ovan under utgiftsområde 10 föreslagit en ändrad beräkning av SGI skall detta också gälla inom föräldraförsäkringen. På sikt bör enligt utskottets mening stödet till barn i åldern 0–6 år göras om till ett s.k. barnkonto, som finansieras av de olika stöden som i dag utges till barn i nämnda åldrar.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi18 yrkande 3 att den preliminära ramen för utgiftsområde 12 i förhållande till regeringens förslag minskas med 345 miljoner kronor åren 1999, 2000 och 2001.

Socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten

Utskottet föreslår att förslaget till beräkningar för socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten justeras till följd av att de skatteförslag som Centerpartiet lagt fram får indirekta effekter inom nämnda område.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi18 yrkande 3 att beloppen minskas i förhållande till regeringens beräkningar med 300 miljoner kronor år 1999, 210 miljoner kronor år 2000 och 150 miljoner kronor år 2001.

Under innevarande mandatperiod har arbetsgivaravgifterna sänkts flera gånger, med särskild inriktning på de mindre företagen. Upp till en lönesumma om maximalt 850 000 kr per år har arbetsgivaravgifterna reducerats med 5 procentenheter för företagen. För egenföretagaren är lönesummegränsen 180 000 kronor per år. Utskottet förordar nu en fortsatt sänkning av arbetsgivaravgifterna enligt denna modell, dvs. genom att lönesumman höjs och att arbetsgivaravgifterna på denna lönesumma reduceras ytterligare. Detta bör ske stegvis under nästa mandatperiod och inledas med ett första steg fr.o.m. år 1999 genom att lönesummegränsen höjs till 2 miljoner kronor. För egenföretagarna höjs gränsen till 300 000 kr. År 2000 utökas reduktionen av arbetsgivaravgifterna med 1 procentenhet och året därefter med ytterligare 2 procentenheter. Reduktionen blir därmed totalt 8 %. Reduktionen skall även omfatta egenföretagarnas avgifter. För att finansiera en del av de sänkta arbetsgivaravgifterna anser utskottet att energi- och miljöskatterna kan höjas.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi18 yrkande 4 att riksdagen beslutar om sänkta arbetsgivaravgifter och egenavgifter i enlighet med det anförda.

3. Sigge Godin (fp) anser att utskottets yttrande i nedan angivna avseenden bort ha följande lydelse:

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Enligt utskottets uppfattning bör villkoren för närståendevården ändras. Detta bör ske genom att rätten till förmånen och den därtill kopplade ledigheten förlängs. Utskottet anser vidare att försäkringskassorna bör få 50 miljoner kronor extra i syfte att förbättra regelsystemet så att det skall bli svårare för oärliga personer att missbruka trygghetssystemen. Vidare kan förbättrade regler för förtidspensioneringen innebära viss utgiftsminskning.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi19 yrkande 4 att den preliminära ramen minskas i förhållande till regeringens förslag med 1 205 miljoner kronor år 1999, 1 605 miljoner kronor år 2000 och 1 605 miljoner kronor år 2001. Vad som anförts om missbruk av bidragssystemen bör med bifall till motion Fi19 yrkande 8 ges regeringen till känna.

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Utskottet anser att änkpensionerna bör återställas till vad som tidigare gällde till en beräknad kostnad på 800 miljoner kronor. Vidare anser utskottet att innehav av fritidsfastighet inte skall räknas med i underlaget när BTP fastställs.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi19 yrkande 4 att den preliminära ramen för utgiftsområde 11 i förhållande till regeringens förslag ökas med 1 000 miljoner kronor för åren 1999, 2000 samt 2001.

Utskottet anser att den s.k. mamma/pappamånaden i föräldraförsäkringen bör ha ersättningsnivån 90 %, inte minst för att stimulera fler fäder att ta ut sin pappaledighet. Utskottet anser också att de dagar i föräldraförsäkringen som ersätts enbart på garantinivå bör slopas.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi19 yrkande 4 att den preliminära ramen för utgiftsområde 12 i förhållande till regeringens förslag minskas med 500 miljoner kronor åren 1999, 2000 samt 2001.

Socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi19 yrkande 4 att beloppen minskas i förhållande till regeringens beräkningar med 800 miljoner kronor år 1999, 1 200 miljoner kronor år 2000 samt 1 200 miljoner kronor år 2001.

Socialavgifter

Utskottet anser att arbetsgivaravgifterna inom den privata tjänstesektorn bör sänkas med 6 procentenheter för att få fart på sysselsättningen. En sådan sänkning kostar ca 12 miljarder kronor år 1999, 14 miljarder kronor år 2000 och 16 miljarder kronor år 2001 och beräknas ge 40 000–50 000 nya arbetstillfällen.

Vad utskottet anfört bör med bifall till motion Fi19 yrkande 6 ges regeringen till känna.

4. Ulla Hoffmann (v) anser att utskottets yttrande i nedan angivna avseenden bort ha följande lydelse:

Utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar

Utskottet godtar inte den asylpolitik som för närvarande förs och som synes ha till syfte att med olika medel hindra människor som behöver skydd i Sverige från att ta sig hit. Utskottet utgår från att den respekt för internationella åtaganden som Sverige har åtagit sig vad gäller mänskliga rättigheter kommer att leda till ytterligare utgifter med 300 miljoner kronor för mottagande av asylsökande.

Enligt utskottets mening skall alla som söker fristad här i landet ges bästa möjliga förutsättningar att integreras i det svenska samhället. Denna integration skall börja redan första dagen en flykting kommer till Sverige. Därför skall flyktigbarn ha samma rätt till utbildning som svenska barn på såväl grundskolenivå som gymnasienivå. Flyktigbarn skall heller inte behöva bo i s.k. korridorförläggning. Dessa förslag ökar utgifterna med 100 miljoner kronor. För att täcka kommunernas kostnader för flyktigmottagandet fullt ut behövs ytterligare 180 miljoner kronor.

Vidare anser utskottet att alla asylsökande, inkluderande dem som söker asyl vid gränsen till Sverige och direktavvisas, skall ha rätt till offentligt biträde och för detta ändamål bör avsättas 15 miljoner kronor.

Under år 1998 kommer riksdagen att anta en ny diskrimineringslagstiftning som enligt utskottets förhoppning kommer att vara mer skarp än nuvarande lagstiftning. Detta kommer att leda till en ökad arbetsbelastning hos Diskrimineringsombudsmannen (DO). Utskottet anser att DO skall ha en lika utåtriktad roll som Jämställdhetsombudsmannen (JämO), och DO bör för detta ändamål tillföras 5 miljoner kronor.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi20 yrkande 4 att den preliminära ramen för utgiftsområde 8 i förhållande till regeringens förslag ökas med 600 miljoner kronor åren 1999, 2000 samt 2001.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Utskottet anser att ersättningsnivån i sjukpenningförsäkringen skall höjas till 85 % från den 1 januari 1999. På sikt skall nivån vara 90 %. Förslaget innebär ökade utgifter med 600 miljoner kronor.

Antalet handlagda ärenden hos försäkringskassorna ökar stadigt. Enligt vad utskottet erfarit innebär exempelvis den förkortade sjuklöneperioden att antalet ärenden därvidlag ökade med 160 000. För att upprätthålla en rimlig servicenivå hos kassorna bör administrationen tillföras 100 miljoner kronor år 1999.

Utskottet anser också att de förtidspensionärer som inte betalt in avgifter till ATP skall få kompensation i form av pensionstillskott. För detta ändamål behöver avsättas 5 miljoner kronor.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi20 yrkande 4 att den preliminära ramen för utgiftsområde 10 i förhållande till regeringens förslag ökas med 705 miljoner kronor åren 1999, 2000 samt 2001. Vad som anförts om en höjning av ersättningsnivån för sjukpenningförsäkringen bör med bifall till motion Fi20 yrkande 21 ges regeringen till känna.

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Enligt utskottets mening bör änkepensionerna fr.o.m. år 1999 återställas. Tilliten och förtroendet för de obligatoriska och generella socialförsäkringarna kräver detta. De avlidna makarna har tidigare avstått från löneutrymme för att deras efterlevande skall få ersättning för inkomstbortfall som blir följderna när maken avlider. Den behovsprövning av änkepensionerna som genomförts riktar sig ensidigt mot kvinnor, och sannolikt har aldrig någon grupp i samhället fått sin inkomst så drastiskt nedsuren. Utskottet anser att 800 miljoner kronor skall avsättas för att återställa änkepensionerna.

Bostadstillägget till pensionärer är enligt utskottets uppfattning den del av pensionssystemet som har den bästa fördelningspolitiska profilen. För att förbättra för de sämst ställda pensionärerna bör ersättningsnivån vid BTP höjas från 85 % till 87 % år 1999, till 89 % år 2000 och till 90 % år 2001. För detta ändamål bör 300 miljoner kronor avsättas.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi20 yrkande 4 att den preliminära ramen för utgiftsområde 11 i förhållande till regeringens förslag ökas med 1 100 miljoner kronor år 1999, 1 400 miljoner kronor år 2000 samt 1 550 miljoner kronor år 2001.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Utskottet har ovan under utgiftsområde 10 föreslagit en höjning av sjukpenningnivån till 85 % och i ett senare skede till 90 %. Motsvarande föreslås gälla inom föräldraförsäkringen. För detta ändamål bör avsättas 600 miljoner kronor. Ett viktigt jämställdhetsmål är enligt utskottets uppfattning att männen tar större ansvar för barnen. För att stimulera dem till detta bör ersättningsnivån höjas till 90 % för den s.k. pappamånaden. För detta ändamål bör avsättas 200 miljoner kronor.

Ersättningsnivån för de dagar som ersätts enbart på garantinivå har sedan årtionden legat på 60 kr per dag. En höjning av denna nivå till 100 kr bör nu genomföras till en kostnad av 400 miljoner kronor. På så sätt stöds de föräldrar som inte kommit in på arbetsmarknaden och inte erhållit någon SGI. Slutligen vill utskottet framhålla att det är oacceptabelt att barn till föräldrar med låg inkomst inte skall kunna träffa den förälder som de inte bor tillsammans med. Barnen bör därför få rätt till två umgängesresor per månad. Dessa resor skall behovsprövas, lämpligen av försäkringskassan i samband med fastställandet av återbetalningsskyldigheten för underhållsstödet.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi20 yrkande 4 att den preliminära ramen för utgiftsområde 12 i förhållande till regeringens förslag ökas med 1 200 miljoner kronor åren 1999, 2000 samt 2001. Vad som anförts om en höjning av ersättningsnivån för föräldraförsäkringen bör med bifall till motion Fi20 yrkande 21 ges regeringen till känna.

5. Ragnhild Pohanka (mp) anser att utskottets yttrande i nedan angivna avseenden bort ha följande lydelse:

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Utskottet föreslår att ett s.k. brutet tak införs för sjukpenningen där kompensationsnivån skall vara 85 % på inkomster upp till 4,2 basbelopp per år och 40 % på den del av inkomsten som överstiger denna nivå. Ett enhetligt tak bör införas i socialförsäkringarna vid 6,5 basbelopp. Vidare bör försäkringskassorna få en förstärkning med 200 miljoner kronor per år för att inte behöva inskränka på rehabiliteringsverksamheten. Utskottet anser också att en samordning mellan försäkringskassor och arbetsförmedlingar kan ge besparingar inom några år.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi21 yrkande 42 att den preliminära ramen för utgiftsområde 10 i förhållande till regeringens förslag minskas med 750 miljoner kronor år 1999, 685 miljoner kronor år 2000 samt 715 miljoner kronor år 2001. Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi21 yr-

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Utskottet tar avstånd från regeringens förslag om ett nytt ålderspensionssystem. Den av utskottet föreslagna ramen nedan avser främst en värdesäkring av folkpensioner genom höjt basbelopp till följd av förslag om höjda energiskatter inom ramen för en skatteväxling som leder till en viss höjning av konsumentprisindex (KPI). Utskottet anser också att 50 miljoner kronor skall reserveras för en justering av bestämmelserna inom inkomstprövning av änkepensionerna. Vidare anser utskottet att vid inkomstprövning för BTP skall förmögenhet i fritidshus upp till 100 000 kr inte påverka inkomsten.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi21 yrkande 42 att den preliminära ramen för utgiftsområde 11 i förhållande till regeringens förslag ökas med 70 miljoner kronor år 1999, 335 miljoner kronor år 2000 samt 600 miljoner kronor år 2001. Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi21 yrkande 43 att riksdagen godkänner den ovan beskrivna inriktningen av politiken som riktlinjer för regeringens budgetarbete.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Utskottet föreslår att ett brutet tak införs även i föräldraförsäkringen där kompensationsnivån skall vara 85 % på inkomster upp till 4,2 basbelopp per år och 40 % på den del av inkomsten som överstiger denna nivå. Ett enhetligt tak bör införas i socialförsäkringarna och bestämmas till 6,5 basbelopp. Garantinivån i föräldraförsäkringen bör höjas till 180 kr per dag samtidigt som de tre månadernas ersättning enbart på garantinivå tas bort.

Utskottet anser också att barnbidraget bör höjas till 1 200 kr per månad och barn samtidigt som det blir beskattat. På så sätt får barnbidraget en tydlig fördelningspolitisk profil och blir mest värt för föräldrar med låga inkomster. Beskattningen skall ske hos valfri förälder. Bostadsbidraget och allmänna egenavgifter skall inte påverkas av att barnbidraget beskattas. Flerbarnstillsäggen skall över huvud taget inte beskattas.

Slutligen föreslår utskottet en höjning av grundavdraget i underhållsstödet och att 300 miljoner kronor avsätts för detta ändamål.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi21 yrkande 42 att den preliminära ramen för utgiftsområde 12 i förhållande till regeringens förslag ökas med 9 580 miljoner kronor åren 1999, 2000 och 2001. Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi21 yrkande 43 att riksdagen godkänner den ovan beskrivna inriktningen av politiken som riktlinjer för regeringens budgetarbete.

Socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten

Kostnaderna för ATP ökas till följd av höjt KPI och därmed höjt basbelopp, till följd av ovan beskrivna förslag till höjda energiskatter inom ramen för en skatteväxling.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi21 yrkande 42 att beloppen minskas i förhållande till regeringens beräkningar med 650 miljoner kronor år 2000 och 1 400 miljoner kronor år 2001. Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi21 yrkande 43 att riksdagen godkänner den ovan beskrivna inriktningen av politiken som riktlinjer för regeringens budgetarbete.

Socialavgifter

Utskottet anser att beskattningen av arbete stegvis bör minskas, dels som en del av en reform för förkortad arbetstid och dels som en del i en skatteväxling för miljön. I enlighet härmed bör den allmänna egenavgiften sänkas år 2001 från nuvarande 6,95 % till 2,95 % med sikte på att egenavgiften skall avskaffas. Enligt utskottet kan den allmänna egenavgiften ses som en form av skatt som dessutom missgynnar dem med låga inkomster genom att avgiften är avdragsgill. Utskottet anser vidare att arbetsgivaravgifterna som också de är en form av skatt bör sänkas. Utskottet föreslår att avgifterna sänks med 0,5 procentenheter per år de närmaste tio åren. Vidare föreslås att den allmänna löneavgiften avskaffas.

Utskottet föreslår att riksdagen med bifall till motion Fi21 yrkande 8 ger regeringen detta till känna.

6. Rose-Marie Frebran (kd) anser att utskottets yttrande i nedan angivna avseenden bort ha följande lydelse:

Utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar

Utskottet kan inte ställa sig bakom den utökning av ramen för de närmaste tre åren som regeringen föreslår med anledning av den treårssatsning benämnd Ett Sverige för alla som regeringen vill genomföra. Enligt utskottets mening är beskrivningen av satsningen så allmänt hållen att det nu inte är möjligt att ta ställning. Utskottet avvaktar således sitt ställningstagande tills regeringen lägger fram konkreta förslag.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi22 yrkande 4 att den preliminära ramen för utgiftsområde 8 i förhållande till regeringens förslag minskas med 128 miljoner kronor år 1999, 129 miljoner kronor år 2000 samt 578 miljoner kronor år 2001.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

För att minska de långvariga sjukskrivningarna och förtidspensioneringarna bör det enligt utskottets mening ske en ökad satsning på rehabilitering. En sådan satsning leder i sin tur till minskade statliga utgifter. Vidare bör det ske en ökad satsning på socialförsäkringsadministrationen, vilket leder till ökad kvalitet i besluten och bättre kontrollmöjligheter. Detta minskar också kostnaderna för försäkringen.

Utskottet föreslår också ett nytt beräkningssätt för SGI samt en andra karenssdag i sjukförsäkringen kombinerad med ett högkostnadsskydd. Risken

för en försäkrad skall aldrig vara större än tio karensdagar per tolv månadersperiod. Reglerna bör vidare vara utformade så att särskild hänsyn tas till deltidsarbetande, skiftarbetande samt arbetstagare med flera arbetsgivare.

De sjukskrivnings- och rehabiliteringskostnader som har sin grund i trafikolycksfall bör enligt utskottets mening föras över till trafikförsäkringen. Samtidigt med detta bör fordonsskatten sänkas kraftigt. Detta innebär enligt utskottets uppfattning minskade kostnader inom utgiftsområdet med ca 3 800 miljoner kronor årligen.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi22 yrkande 4 att den preliminära ramen för utgiftsområde 10 i förhållande till regeringens förslag minskas med 8 150 miljoner kronor år 1999, 9 500 miljoner kronor år 2000 samt 11 100 miljoner kronor år 2001.

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Enligt utskottets mening skall inkomstprövningen vid änkepension avskaffas och omställningspensionen återställas till ett år från dagens sex månader. Utskottet anser vidare att fritidsfastighet inte skall medräknas i inkomstprövningen för BTP.

Utskottet anser också att utöver vad som blir följden av förslaget att pensionerna fr.o.m. år 1999 skall beräknas efter ett oreducerat basbelopp bör de sämst ställda pensionärerna få ett ytterligare höjt pensionstillskott med ca 200 kr per månad. För detta ändamål bör avsättas 530 miljoner kronor.

Slutligen föreslår utskottet att pensionerna till en kostnad på 630 miljoner kronor skall beräknas på ett oreducerat basbelopp redan från år 1999.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi22 yrkande 4 att den preliminära ramen för utgiftsområde 11 i förhållande till regeringens förslag ökas med 1 905 miljoner kronor år 1999, 1 320 miljoner kronor år 2000 samt 1 320 miljoner kronor år 2001.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Enligt utskottets mening skall familjerna ha rätt att själva välja barnomsorgsform. Ett vårdnadsbidrag skall därför på nytt införas. Bruttokostnaden för denna reform kan beräknas till 4 000 miljoner kronor, vilket finansieras genom att garantidagarna i föräldraförsäkringen slopas samt genom en reglering enligt finansieringsprincipen av statsbidraget till kommunerna som erhåller skatte- och avgiftsintäkter samt avlastas kostnader genom reformen.

Utskottet anser vidare att kontaktdagarna i föräldraförsäkringen bör återinföras. På motsvarande sätt som föreslagits inom utgiftsområde 10 kommer ett nytt beräkningssätt för SGI samt bättre kontroll inom föräldraförsäkringen att leda till minskade utgifter.

Utskottet förordar också en modell med ett allmänt barnbidrag på 700 kronor per barn och månad. Detta möjliggör att 50 kr kan överföras till den barnrelaterade delen i bostadsbidraget. I praktiken innebär förslaget en bättre fördelningspolitisk profil.

Utskottet anser att grundavdraget i underhållsstödet bör höjas och att ett förbättrat adoptionsbidrag vid internationella adoptioner bör utges.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi22 yrkande 4 att den preliminära ramen för utgiftsområde 12 i förhållande till regeringens förslag ökas med 1 659 miljoner kronor år 1999, 1 759 miljoner kronor år 2 000 samt 859 miljoner kronor år 2001.

Socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten

Utskottet har föreslagit att ökade satsningar görs på rehabilitering. Detta leder till minskade utgifter även för socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten genom att den reella pensionsåldern höjs. Utskottets förslag att pensionerna skall beräknas på ett oreducerat basbelopp redan från år 1999 gör att utgifterna ökar i förhållande till regeringens beräkningar vad avser nämnda år.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi22 yrkande 4 att beloppen ökas i förhållande till regeringens beräkningar med 30 miljoner kronor år 1999 och minskas med 1 800 miljoner kronor år 2000 samt 2 700 miljoner kronor år 2001.

Socialavgifter

Utskottet vill framhålla att den förkortade sjuklöneperioden fr.o.m. den 1 april i år inte bort ha finansierats med höjda arbetsgivaravgifter till sjukförsäkringen. Avgifterna till sjukförsäkringen bör därför sänkas med 0,14 procent-enheter. Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi22 yrkande 5 att riksdagen beslutar om sänkta arbetsgivaravgifter i enlighet med det anförda.